

ANGELJČEK.

Otrokom učitelj in prijatelj.

Izdal

ANTON KRŽIČ.

VI. zvezek.

V LJUBLJANI, 1891.

Samozaložba. — Tiskala »Katoliška Tiskarna«.

Dobiva se v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani.

Iz zapisnika angeljčka varuha.

Mladi čitatelj! morebiti si se že ustrašil takega naslova, češ, kaj pa, ko bi se zvedelo, kaj moj angeljček zapisuje o meni? Angeljček šteje vse moje stopinje, slišal je vse moje besede, videl moje misli in želje in dela — kaj, ko bi to angeljevo popisovanje prišlo še v tuje roke in bi zdaj še drugi brali? — Nič naj te to ne skrbi. Res je, da bi te ne znal nihče tako zatožiti, kakor tvoj angelj varuh; a tudi pohvaliti bi te ne znal nihče tako lepo, kakor on. Vendar o tvojem življenju, ki ga zvesto zapisuje tvoj angeljček, tukaj ni govorenja; marveč bral boš o nekem drugem, ki je že zdaj v nebesih, kateri pa je bil veliko pridniši, kakor si ti. A tudi o tem ti ne morem sporočiti vsega, kar je njegov angelj zapisal, kajti prvič bilo bi predolgo, ker angelj vse natanko zapisuje, drugič bi pa bilo tudi nemogoče, ker nikomur na tem svetu ni dano pogledati v knjigo življenja, katero spisuje slehrnemu angeljček varuh. Vendar kolikor poznamo angelje iz svetega pisma in iz naukov svete cerkve, si lahko primeroma mislimo, kaj o vsakem človeku vsak dan po vrsti zapisuje njegov angelj. In tako mi je bilo mogoče sestaviti te le vrstice iz angeljskega zapisnika o nekem jako ljubeznivem dečku. Izvolil sem si pa le nekatere važniše dneve iz tega dragocenega življenja. Tudi ti, dragi čitatelj, se za-verovaj in zamisli, kakor da ti angelj nebeški sam to pripo-veduje, kar tukaj pišem o njegovem izvoljenem varovancu.

I.

Srčno sem želel in prosil nebeškega Očeta, naj bi me že skoro poslal na zemljo, da bi bil zanesljiv varuh, mil tolažnik in postrežljiv voditelj kakemu človeku, onemu bitju, ki ga Bog tako zelo ljubi, da bi osrečil njegovo dušo in s tem pomnožil slavo božjo. Nebeški Oče usliši mojo prošnjo in željno sem čakal onega dne, ko bom nastopil svojo službo. Slednjič pridem na vrsto. V neki hribovski vasi v priprosti hišici pod slamnato streho se rodi dete, kateremu me je ljubezen božja v varstvo izročila. Z veseljem zapustim nebeški raj in se bližam zemeljski puščavi. Radost me navdaja tem večja, ker mi je bilo znano, da v tem kraju živijo v obče dobri ljudje, in da osobito oče in mati novorojenca sta bogoljubna kristijana, katera mora vsakdo čislati, kdor ju pozna. — Toda oh! ne upam si, svojemu varovančku bližati se. Gnjusoba izvirnega greha pokriva še njegovo dušico. Komaj je poznati na njej podoba božja. Satan, moj nasprotnik, stoji oblastno poleg njega, najraje bi videl, da bi otročiček umrl, ker mu ne privošči svetega krsta, meni pa ne tiste rajske radosti, ki nas angelje navdaja pogled nedolžne duše, katera je olepšana s posvečujočo milostjo božjo. Zato pa hitim prigovarjati, zlasti bogoljubni materi, naj ga prej ko prej poresó k sv. krstu. Moje prigovarjanje, ki ga je krepko podpiral moj nebeški bratec, materin angelj varuh, ni bilo zastoj. Še tisti dan pokličejo blagega soseda in dobro sosedo: botra in botro, ki gresta z varovancem mojim proti cerkvi. Jaz seveda tudi za njim in to je bila prva pot v njegovem spremljevanju, — a ne še vesela pot. Moral sem zaostajati; satan, moj nasprotnik mu je smel blizu biti. Pridemo do svetišča božjega. Mašnik, častitljiv mož v cerkveni obleki, se približa otroku. Neizrečeno se ga razveselim, kajti mi angelji nismo nikogar tako veseli, kakor mašnikov, ker so na zemlji služabniki našega nebeškega Kralja.

Mašnik začnó moliti ter zarotijo hudobnega duha, naj zapusti mojega varovančka. Oblastne besede cerkvene molitve premagajo satana; z grozovito jezo se umakne in beži. Zdaj že smem bliže stopiti. Ko pa mašnik ulijejo

krstne vode na glavo v imenu presvete Trojice, tedaj se vzradujem in z menoj nebeški tovariši v tisti radosti, katere smo le nebeški duhovi zmožni. Oj, kako smo se vsi veselili, ko smo videli, kako se je Bog sam ljubeznivo ozrl nanj iz nebeškega veličastva in ga veselo sprejel med svoje otroke. Z nami so se veselili nebeščani, zlasti se je radostno priklonil tam blizo trona božjega Jagnjeta sveti evangelist Janez, čigar ime je moj varovanček dobil pri svetem krstu ter ga prijazno sprejel v svoje posebno okrilje. Zares srečen, za me nepozabljiv dan.

Dobri mašnik po svetem opravilu še pokleknejo pred velikim altarjem in krščenca prisrčno priporočajo Jezusovemu premilemu Srcu; boter in botra tudi ne gresta takoj iz cerkve, marveč še goreče molita za blagor mojega varovanca, katerega sta pri krstu držala, in še posebej ga priporočata Mariji in sv. Jožefu, naj bi mu sprosila preveliko milost, da bi nikdar ne zapravljal ali omadeževal bele obleke krstne nedolžnosti. Kako so me ganile te goreče molitve, s katerimi sem tudi jaz družil svoje priprošnje!

II.

Ko pridemo od sv. krsta domov, se prisrčno razveseli pobožna mati mojega varovančka; s svetim veseljem ga objame in hvali Boga, ker zdaj ni le njen otrok, marveč tudi otrok Božji, bratec Jezusov, sinek najboljše matere — svete katoliške cerkve, po svoji dušni lepoti meni podoben. Svitle solze zaigrajo v materinem očesu, in moj nebeški bratec, materin angelj varuh, jih rahlo obriše in se jih nedopovedljivo veseli, ker so mu znamenje plemenitega srca materinega.

Materin angelj in jaz sva zdaj skupno skrbela za ljubo dete, priporočala sva ga tudi angeljem vse družine. V prvih letih se ni primerilo nič posebnega, dan je bil podoben dnevu. Lepo je rasel v svoji detinski nedolžnosti, — miren, krotak, prikupljiv bil je veselje vsem domačim. Marsikdo mu je rekel, da je tak, kakor angeljček, kar je bilo meni še posebno všeč.

Vendar tudi na jasnem nebu tega milega spomladanskega življenja ni bilo vedno brez temnih oblačkov.

Duša je sicer še vedno ostala v svoji prvotni lepoti; a telesno življenje je bilo večkrat v nevarnosti.

Ravno zato, ker je bilo dete tako dobro, krotko in mirno, mu je mati preveč zaupala ter šla po svojih opravilih v kuhinjo, na vrt, v zelnik itd., mojega Ivančka pa samega pustila v zibelki, ali pa ga izročila njegovi mali še neskušeni sestrici. Kako sem Boga hvalil posebno ob takih dneh, da me je poslal za varuha v to dobro hišo, da sem nevidoma čul poleg zapuščene zibelke ter varoval dragoceno življenje detečje tudi takrat, ko ga ljudje niso mogli varovati. — Nekega dne je dobra mati zopet Ivančka popustila samega v zibelki, ker je bila silno

obložena z opravili.

Dete se prebudi in ko se čuti tako osamelost, postane nemirno, tako, da se zibelka prevrne in na otroka povezne; ko bi ne bil urno jaz

meni, da je nje ljubljeno dete ostalo še živo in zdravo.

Ob drugi priliki je bil Ivanček izročen v varstvo svoji sestrici. Sestrica je bila sicer dobra in poslušna deklica: a ta pot je bila otroku slaba varuhinja. Nekaj časa se skupno igrata; na to pa sestrica zadremlje in zaspi, Ivanček pa dalje igra in igraje se priplazi do globoke jame ter zgubi ravnotežje in pade vanjo. Prav so govorili potlej, ko so slabo in zaspano varuhinjo karali, meni pa se zahvaljevali rekoč: »Sam angeljček varuh ga je rešil; sicer bi že zdaj-le imeli mrlička.«

A še hujše je prišlo. Nekega dne sva se oba s smrtjo borila, jaz in Ivanček. V začetku je bilo le kaj

pomagal, bi se bil sirotek zadušil. Silno se mati prestraši, ko pridši v izbo zagleda zibelko prevrneno, in s solznimi očmi se zdaj zahvačuje iz dna srca Bogu in pa

neznatnega: kašelj in glavobol; toda bolezen je postala v kratkem času jako nevarna, mrzlica čedalje silnejša, žilica utriplje čudovito urno; na čelo sede tisti mrzli pot, ki ga ljudje strahoma imenujejo »mrtvaški pot«, doslej žarno lice obledi, glas in sapa zastane, mili jok se oglasi poleg njegove posteljice, češ: je že mrtev! — Kaj mi je storiti? Privoščil bi bil svojemu ljubljencu, naj se preseli iz zemeljske puščave v naše rajske višave uživati radosti nebeške; a vedel sem pa tudi, da otrok bode v taki hiši dobro zavarovan in bode na zemlji še mnogo koristil, sebi pa nabral obilnih zaslug in si povekšal nebeško plačilo. Začnem se tudi jaz smrti ustavljati — zlasti, ker so me domači tako lepo prosili in na pomoč klicali — hitro zakličem nebeškega zdravnika Rafaela, ki takoj prihiti in se dotakne Ivančkovega čela. Speči Ivanček se vzbudi, radostno pogleda okrog sebe in vsklikne: »Mama, kaj še nisem umrl? Oh, kako je bilo lepo!« — Ko Ivanček do dobrega okreva, gremo vsi skupaj v cerkev Boga zahvalit, da se mu je zdravje povrnilo; dobra mati je naprosila sv. mašo v zahvalo.

III.

Seveda še vse bolj kakor za telesno zdravje sem bil skrben za njegovo dušno življenje. Kako nepopisljivo sem se z njegovo materjo razveselil, ko sva prvič zaslišala iz njegovih nežnih ustic najsvetejše ime: Jezus in kmali potlej presladko ime: Marija! Preblaga mati ga je pridno učila kratkih molitvic, katere je Ivanček rad ponavljal z detinsko pobožnostjo. Gostokrat mu je tudi govorila o ljubem Bogu in raznih božjih rečeh, kolikor je bilo nežnemu otroku možno dopovedati. O, s kolikim veseljem sem jaz ta nauk nevidno podpiral in utrjeval! Z neko sveto radovednostjo je moj ljubeznivi varovanček učečo mater vpraševal, kakšen je dobri Bogek, kako je tam gori nad zvezdami — v nebesih. Prav posebno rad bi bil pa vedel, kakšen sem jaz — njegov angelček, ker o meni in o angeljih sploh mu je mnogokrat pripovedovala z gorečo besedo njegova blaga mati. Kako rad bi se bil pokazal dobremu otroku, pa ni bila to božja volja. Vendar nekoliko sem mogel z božjim

dovoljenjem ustreči njegovi detinsko-mili radovednosti. V svoji pravi nebeški lepoti se mu seveda nisem mogel prikazati, ker nobeno zemeljsko oko ne more prenesti nebeške bliščobe.

Nekega dné Ivanček sladko zaspi na rahlem mahu pod lipo na vrtu in v sanjah se mu prikažem v bliščeči podobi lepega mladenička s kodrastimi rumenimi lasmi, ki jih je opletal krasen cvetlični venec, v modri obleki z zlatim prepasom in belimi perutmi . . . »Še meni perutke, še meni!« zakliče speče dete in koprneč steguje ročice proti meni. I, saj res menda mojemu ljubemu nedolžnemu varovančku ni manjkalo družega kot peruti, pa bi bil angeljček!? Dal sem mu jih v sanjah. Oj, kolika radost! lažje kakor ptiček se vzdigne kvišku in leti . . . »Glejte me!« vsklikne, povsod grem lahko za svojim spremljevalcem: za njim se popnem nad oblake; zibljem se v solnčnih žarkih; zvezde gledam pod svojimi nogami . . . Angeljčki me pozdravljajo; svetniki Božji mi gredó naproti; otroci se mi smehljajo; Marija mi je roko podala; Jezus me blagoslovi, oh, oh!« . . .

Kar se prebudi otrok; milo zaplaka, ko vidi, da so bile le sladke sanje. Bodi potolažen na zemljo prikleneni angeljček: Ako vedno čist ostaneš, bodeš nekega dné zopet prejel perutnice; te tvoje lepe sanje se bodo uresničile!

Tako sem njegove misli skušal povzdigovati k nebeškim željam. Osobito pa sem netil v njegovem nedolžnem srcu detinsko ljubezen do nebeške Matere Marije. K sreči mi je bilo to sladko delo zelo olajšano. Pobožni Slovenci imajo namreč sploh veliko zaupanje in ljubezen do Marije, in zlasti v Ivančkovi družini so jo močno častili; vsak dan so pobožno molili sv. rožni venec, gostokrat so popevali lavretanske litanije in skoro brez števila pesem so znali v slavo Marijino. Tako je bila ljubezen do Marije pri mojem Ivančku, skoro bi rekel, prirojena. Meni ni bilo treba družega, kakor da sem nevidoma prilival tej krasni cvetki, katero je pobožna mati zasadila v detinsko srce. In da bi se Marijina ljubezen tem žarniše vnela v njegovem detinskem srcu, sprosil sem mu v nebesih to-le nenavadno milost: Mati božja se mu neko noč v nebeški svitlobi prikaže

z Jezuškom v rokah, ki se ljubeznivo ozira proti njemu. Ivanček hitro skoči iz postelje, poklekne na tla in skleneni ročici povzdiguje proti nebeški Kraljici; sicer nobene besede ne more spregovoriti, a tem bolj govori njegovo detinsko presrečno srce! — Te izredne sreče, katere so le malokdaj najboljši Marijini otroci deležni, ni mogel nikdar več pozabiti. Marija mu je bila odsihdob najslajša misel vse življenja. O Mariji je najrajše slišal

govoriti; o Mariji je tudi sam najrajše govoril in pozneje pisal; Marijine podobice je prav posebno čislal in pred Marijinim altarjem je najraje klečal in molil. Posebno se je Mariji posvetil ob tisti priliki, ko je šla njegova dobra mati z njim na božjo pot, da bi v Marijinem svetišču spolnila obljubo, katero je bila zanj storila v hudi nevarnosti in da bi ga posebej Mariji priporočila in izročila za vse dni njegovega življenja.

IV.

Že navadni ljudje radi detinska leta primerjajo mesecu majniku; s tem večjo pravico se smejo mladostna leta zvestih Marijinih otrok imenovati krasen majnik, ko jim sije na jasnem nebu milo solnce spomladne sreče, ko pihljajo rahle sapice vonjavo neokuženih svetih misli in čutil, ko se jim jamejo tako lepo razcvitati prekrasne cvetke mladostnih čednosti. — Tako je bilo pri mojem varovancu.

Približal pa se je te lepe mladostne dôle najlepši dan — presrečni dan prvega svetega obhajila. Gospod katehet so odbrali precejšnje število otrok, kateri so se z mojim Ivanom pripravljali za prvo sv. obhajilo. Angelji smo jih veselo spremljali k poduku. Meni so še posebno vsi drugi čestitali, da imam srečo tako ljubeznivega dečka prvokrat spremljati k mizi Gospodovi; kajti vsi angeljski varuhi niso mogli biti tako veseli, kakor jaz — Prišel pa je pripravljanja zadnji dan. Otroci so opravili sv. spoved. Vsi njihovi angelji smo veseli, le eden se milo joka; njegov varovanec je tudi pri tej spovedi zamolčal smrtni greh in s takim strašnim grehom obtežen hoče jutri z drugimi vred pristopiti k mizi Gospodovi. Kaj nam je storiti, da se zabrani ta grozovita nesreča? Jaz urno napravim načrt rešitve. Gospod katehet so otroke opominjali, naj molijo drug za drugega, posebno pa naj vsi prav goreče molijo za onega, kateri bi še ne bil prav pripravljen, da bi med njimi nobeden po nevrednem ne prejel sv. obhajila. Ta prisrčni opomin preblagega gospoda porabim in nujno prigovarjam dobremu Ivanu, naj goreče moli za svojega nesrečnega tovariša, saj molitev iz tako dobrega srca ne more biti neuslišana. In glej, posreči se; oni otrok se skesa svoje peklenške zlobnosti, zjutraj na vse zgodaj hiti v cerkev, še enkrat poklekne k prestolu milosti božje in se spove, — zdaj pa prav odkritosrčno in skesano s trdnim sklepom po svetem obhajilu prav lepo živeti. Oj, hvala trojedinemu Bogu, zdaj smo vsi veseli; vsi srečni spremljamo družbico mladih jagnjet k nebeškemu Pastirju, da jih prvokrat nasiti s svojim lastnim mesom in z lastno svojo krvjo. Veličasten je bil

ta prizor. Nekaj enacega se je vršilo, kakor takrat cvetno nedeljo, ko je Jezus slovesno jahal v Jeruzalem, ko so mu šle množice iz mesta naproti, druge pa so ga spremljale navdušeno ga proslavljaje: tako smo tudi tukaj otroški angelji varuhi spremljali svoje srečne varovance, ter Jezusu naproti šli, druge množice angeljev pa so njega spremljale iz nebeškega Sijona, in potlej smo vsi skupno častili Jezusa pa blagrovali otročiče, ki so prvič imeli to čast in srečo, kakoršne celó angelji ne moremo deležni biti, ker sveto obhajilo je le za katoliške kristijane na zemlji, ne pa za nas. O srečni ljudje, srečni otroci, nad vse srečen pa moj Ivanek! Kako lepo se mi je zadržal: njegove misli in želje so bile le pri Jezusu; na ves svet je pozabil v teh svetih trenutkih. Kakor svitel biser se je prikazala na njegovem deviškem licu solzna jagodica — prelepa priča njegove srčne pobožnosti in ljubezni do Jezusa. Oj, srečen pa sem bil tudi jaz ta dan!

V.

Kmali po prvem svetem obhajilu nastane za dobre otroke, za vestne stariše, vzgojitelje in nas angeljske čuvaje pretehtno vprašanje: kateri stan naj si izberó, da bi se lažje zveličali, da bi mogli srečni biti za čas in večnost? Da, najimenitniše vprašanje je to; kajti pravi stan si odbrati in potlej tega stanu dolžnosti zvesto spolnovati v slavo božjo — to se pravi svojo nalogo na zemlji prav zvršiti. Ta naloga je silno težka; a ljubi Bog človeku mnogovrstno pomaga, jo junaško dovršiti. V svoji neskončni dobrotljivosti je tako vravnal, da ima otrok že prav zgodaj nenavadno veselje za take reči, katerih bode v poznejših letih potreboval v tistem stanu, za kateri ga je odločila božja previdnost. Ljubezniva previdnost božja pa tudi mlademu človeku čudovito olajšuje pota do onega stanu in odstranjuje nasprotja in zavire, tako da otrok, kateri se voljno prepusti božjemu vodstvu in zvesto spolnjuje božjo sveto voljo, pač ne more lahko zgrešiti svojega poklica.

Moj Ivanek je bil — to se je jelo mnogovrstno razodevati že celó zgodaj — od Boga odbran, da bi ga

kdaj proslavljat in povelečeval v duhovskem stanu; močno je ljubil in spoštoval slehernega duhovna; pri sv. maši streči mu je bilo najljubše opravilo na svetu; njegove otročje igrače so največkrat kazale kaj cerkvenega: če je delal iz ilovice hišice, je najraje naredil cerkvico z visokim zvonikom; če je rezljal, je najraje narejal altarje in podobice na altarju; iz pisanega papirja je prirezoval mašniško obleko, kakor je videl na podobi svetega Miklavža itd. Vse to je z veseljem opazovala njegova dobra mati in razjokala se je, ko je nekoč nekdo rekel: »Vašega Janezka bi morali dati v šolo, da bi bil duhoven.« Ó, kaj bi hotela dati, ko bi ga kdaj videla pred altarjem — mašnika! Toda kaj bi se revež vspenjal do tako visokih misli: šole so drage! Vendar tudi to zapreko je previdnost božja odstranila. Domači duhovnik so namreč zapazili pri dečku velike dušne zmožnosti, plemenito blagosrčenost in druge lepe lastnosti; sklenejo ga podpirati z lastnimi darovi in še pri drugih prositi zanj in nekega dne vstopijo v hišo z odločno zahtevo: »Janezka morate poslati v šolo; nekoliko boste že sami zmogli, drugo bom preskrbel jaz.« Dobri ljudje ne vedó, kako bi se mogli vredno zahvaliti; na tla pokleknejo pred častitljivega mašnika in s solznimi očmi roko poljubljajo plemenitemu dobrotniku.

Zame nastanejo nove skrbi. Nad vse sem čislal angelje mašnikov, ker smejo streči njim, kateri imajo toliko oblast in čast; a zavidal jim tega nisem. Mašniki morajo nositi toliko breme, da bi bilo pretežko za angeljske rame, ker morajo v sredi sprijenega sveta skrbeti za zveličanje svoje duše in vseh onih, kateri so njihovi skrbi izročeni; to seveda tudi njihovim angeljem silno pomnoži skrbi. Kakor me je tudi razveselila nada, da bi kdaj bil tudi jaz mašnikov angelj varuh, prestrašila me je ob enem misel, kako velikansko nalogo bo prevzel moj ljubljeni varovanec, ako postane duhoven. A tudi me je neizmerno strašilo to, na kar še morebiti drugi mislili niso: Kaj pa, ko bi se ta dobra duša — moj Ivanek spridil, ker šolanje je tako zelo nevarno!? V veliki radosti, pa tudi v velikih skrbéh sem ga spremljal v mestne šole.

Česar sem se bal, se je vresničilo; sto- in stokrat je bil v velikih nevarnostih. A vendar se mi je posrečilo s pomočjo dobre gospodinje, gorečega spovednika in drugih njegovih blagih dobrotnikov mladeniča tako ohraniti, da njegova duša nikdar ni bila ranjena z mečem smrtnega greha, marveč, da je ob koncu latinskih šol imel v rokah prelepo spričevalo učenosti za ljudi na zemlji, a tudi v srcu prekrasno spričevalo nedolžnosti za angelje v nebesih. — Volitev stanu, katera tolikrat dela take britkostne skrbi mladeničem, njemu ni delala nikakoršne preglavice. Sposoben je bil za vsak stan; imel je namreč to, kar je najboljša podlaga prave sreče v slehernem stanu: nedolžno srce in lepo brezmadežno pot za seboj, t. j. izgledno mladostno življenje. A mojemu ljubljencu ni bilo še le treba izbirati med stanovi. Ono veselje, ki ga je imel blagi Ivan za duhov-

ski stan že v prvih otročjih letih, ostalo mu je tudi v mestnih šolah in je še od leta do leta prihajalo večje in popolnše. Altarček, ki je bil nekdanj tako grudasto narejen in neumetno sestavljen, da skoro ni bil altarju podoben, je zdaj zamenjal z lepim pravilnim altarčkom,

katerega je mnogokrat pre naredil in popravil. Česar ni znal sam narediti, si je kupil n. pr. svitlo monštranco, altarno podobo, posodice za cvetice in šopke itd., še svetniških svetinj si je vedel pridobiti. — Ko so neki-krat mati vprašali gospodinjjo: »Kako pa kaj naš Janez?« jim vsa vesela odgovori: »Nič družega, kakor le hvaliti Vam ga moram; blagrujem Vas, da ste mati tacega mladeniča. Glejte si no, osmošolec je, pa si še altarčke dela in zaljša, kakor otrok, in s kako detinskim veseljem! In kako rad pa kako lepo moli; človek bi mislil, da ima sv. Alojzija pred seboj.«

VI.

Ivan je bogoslovec! Hvala Bogu! v bogoslovnici je dobro zavarovana ta krasna lilija. Ob roki bogoljubnih učiteljev in skrbnih voditeljev nabira si za svoj vzvišeni poklic potrebnih vednosti in spopolnuje svoje srce v bogoljubnosti in svetosti, ker dobro vé, da mora sam žarno goreti, kdor hoče druge razsvetljevati in ogrevati.

Slednjič pride osodepolni dan, največji v Ivanovem življenju: škof mu dajo ob mašnikovem posvečevanju dvojno oblast, kakoršne celo najvišji angelj nima — oblast, kruh in vino spreminjati v Telo in Kri Jezusovo, pa skesanim grešnikom grehe odpuščati. Globoko se mu priklonim, klečé ga pozdravim, in ko greva iz svetišča, ne upam si več na njegovi desnici ostati, ker večja je zdaj njegova čast nego moja.

Zasvetil je dan, katerega smo se že toliko časa tako zelo veselili, zlasti štirje: jaz, Ivan, oče in mati; seveda z nami še premnogi drugi. Krasna je bila slovesnost nove maše, veselje nebes in zemlje. Že cerkveni govor mi je bil tolikanj po volji, ker so spretni pridigar izvrstno razkazali mnogoštevilnim poslušalcem, kako je mašnik vidni angelj varuh mladim in priletnim, zdravim in bolnim, pravičnim in grešnikom; kako močno je podoben nam nevidnim angeljem, ter da nas še celó prekosi po svoji oblasti. Veličasten in presunljiv je bil za me trenutek, ko je moj varovanec prvikrat s posvečevalnimi besedami poklical Jezusa na altar, ki ga je spremljala truma angeljev; strmeč sem opazoval, ko je prvikrat s toliko pobožnostjo sprejel sveto obhajilo v obojni podobi in pa, ko je obhajal svoje stariše in druge sorodnike; z menoj se je po cerkvi veselilo vsako pobožno srce in solzilo se marsikatero oko. A take reči se dajo le čutiti, popisati jih ni mogoče, ker človeški jezik nima besedij za nje.

Velika čast in oblast, ki jo je vsprejel moj varovanec z mašnikovim posvečevanjem, pa zahteva tudi veliko skrbi in truda. Tudi jaz podvojim svoje delovanje in še gorečnije ga podpiram: na prižnici mu tihoma šepetam prave besede na uho; v spovednici ga navdajam s potrpežljivostjo in krotkostjo; pri bolniški postelji

mu pomagam tolažiti bolnike in jih pripravljati na te žavno pot iz časnosti v večnost; osobito pa je moje veselje v šoli, ko dobri otročiči s takim veseljem in s toliko ljubeznijo poslušajo svete resnice iz njegovih zgovornih ust, ki le to in tako govorijo, kar jim pobožno srce narekuje. — O, v šoli so pač moje najlepše ure v družbi mojih tovarišev, angeljev varuhov šolske mladine.

Velika je bila vnema mojega častitljivega varovanca; a ker so mi bile znane njegove nenavadne zmožnosti, prigovarjal sem mu še bolj in ga zlasti spodbujal, naj deluje še v širše kroge s spisovanjem lepih in koristnih knjig. Poslušal je moj glas in napisal tako koristne reči, da jih bodo še čez leta in leta radi in s pridom prebirali mladi in stari.

VII.

Vendar njegovo plemenito srce še ni bilo zadovoljno; milo se mu je storilo, ko je prebiral v misijon-skih sporočilih, koliko je še po širokem svetu ljudi, kateri še ne poznajo pravega Boga; apostoljsko delo živo potrebuje delavcev. Misijonar biti, to je zdaj njegova misel po dnevu in po noči. Za kar se je pa po modrem premisleku odločil, to je tudi spolnil, kajti strahu in bojazni ni poznal. Še nekaj tednov — in poslovi se od ljube domovine, od predragih svojcev in prijateljev; obilno solz je preteklo, on pa je junaško premagal čutila srca. Bogu se izroči, priporoči Mariji, morski Zvezdi, in hajd čez široko morje.

Ko se bližava tujim deželam, nama veselo nasproti hitijo angelji teh dežel in strmeč pozdravljajo mojega junaškega apostelja. Misijonsko delo se prične z neizmernimi težavami in bridkostmi. Hudobni duh napne vse svoje peklenške moči, da bi misijon preprečil; a moral se je podati in osramoten se pomikati dalje in dalje. Že je na paganskih tleh postavljena lestvica med nebom in zemljo, po kateri angelji nosijo vroče molitve mladih kristijanov pred sedež Božji in nekaj krščenih otrok in starčkov v belem oblačilu krstne nedolžnosti so že angeljčki spremili v rajske višave. Misijon je v najlepšem cvetju; prišli so še novi delavci Gospodovi;

žetev je obilna in srečna: kar se nenadoma prične preganjanje; mučeniška kri je jela teči, ča porosi tla za novo krščansko rast.

Tudi moj častitljivi varovanec je v ječi. Tako častitljiv se mi še ni nikdar zdel, kakor sedaj, ko so z verigami priklenene njegove apostoljske roke. S spoštljivo radostjo poljubljam te verige, lepše se mi zdijo kakor iz čistega zlata, ker jih služabnik Božji nosi za Kristusa. Oj srečne verige, svoje angeljske perutnice bi hotel z vami zamenjati! — Vse je kazalo, da mi bodo trinogi v kratkem usmrtili svetega misijonarja. Ni časa zgubljati; še zadnje ure tega dragocenega življenja morajo pomnožiti zasluge v nebesih. Da bi moj junaški varovanec do konca ohranil pogum in srčnost, ga mnogo-vrstno tolažim, mu ječo čudežno razsvetlim, ga napajam z dušno sladkostjo v molitvi itd. — Tako pride zadnji večer pred smrtjo. Častitljivi mučenec je žalosten, pa zakaj? se li boji trpeti in umreti? Ne, smrt za Jezusa se mu sladka zdi; le to ga tako zelo boli, ker ne more prejeti svojega ljubega Jezusa v sv. obhajilu za popotnico v večno življenje. Tudi to tolažbo mu skušam preskrbeti; kruha in nekoliko vina bi se že skrivaj pripravilo v ječo, a altarja ni. Zdaj navdihnem svetemu mučencu misel, naj enako naredi, kakor nekdanj sveti mašnik Lucijan, ki si je na tleh ležeč dal položiti kruh in vino na svoje mučeniške prsi in na tem sv. altarju mašo opravil in sveto obhajilo prejel in delil. Kdo bi mogel pozabiti ta dva prekrasna dneva: dan nove maše mladeniča svetnika in dan zadnje svete maše aposteljna mučenika!

Prične se pravo mučeništvo. Rabeljni razjarjeni prizadevajo svetniku muk najhujših, kolikor največ morejo. Za me je pa to najveselejša žetev; čem daljše in hujše mučenje, tem ljubše mi je: vsako kapljico prelite krvi sem zbiral, vsako bolečino mučeniškega trpljenja sem dejal na tehtnico ter nesel pred tron trojedinega Boga. — Slednjič je dokončano in prične se zmago-slavje! Presrečno dušo štirikrat svetega moža: deviškega — mašnika — aposteljna — mučenca ponosno spremljam v nebeško veličastvo. Radostno nama nasproti hitijo nebeščani: Marija, devic Devica,

sv. Jožef, aposteljni, mučenci, deviški mladeniči in deviška dekleta, duše po njegovi apostolski gorečnosti rešene, vse, vse ga blagruje, vse mu častita k taki zmagi . . . Mene pa od vseh strani angelji blagrujejo, da sem smel biti varuh takemu izvoljencu!

Moja sladka naloga pa s tem še ni popolnem izvršena: še za njegovo sveto truplo na zemlji mi je skrbeti. Vneti kristijani mi lepo pomagajo: skrbno so pobirali razpršene kapljice njegove mučeniške krvi; oteli smo sveto truplo iz krutih rok neusmiljenih sovražnikov; na altarjih se bode častilo, kjer se bodo sv. maše brale. Predno končam, moram še to posebej zapisati, da angelji jako skrbno pazimo na trupla izvoljenih Božjih, ker so bila tudi ona posvečena v sv. zakramentih in zlasti pri sv. obhajilu po najsvetejšem Telesu Jezusovem. Ko bi bile kristijanom že zdaj oči tako odprte, kakor bodo v večnosti, bi lahko videli množice angeljev na krščanskih pokopališčih; še vse rajše in pobožniše bi obiskovali te posvečene, milo resne prostore — tiha bivališča ranjcev in sestic.

Vidiš, dragi čitatelj, da sem res le glavne reči posnel iz angeljevega zapisnika in da je vendar močno naraslo to zanimivo pisanje. Upam, da ti je všeč to berilo, kakor je bilo meni; kajti ko bi mi ne bilo, bi ti ga ne bil tukaj priobčil. Potrudi se tudi ti, da bode mogel tvoj angeljček varuh veliko dobrega zapisati v knjižico tvojega življenja, prav malo, ali celo nič pa hudega. Tedaj bodeš tudi ti obhajal večno zmagoslavje v rajski radosti.

Češčena si Marija.

**Bodi najvišja pozdravljena žena,
Ki si odpela v nebesa nam pot,
Milosti polna, Marija češčena,
Zvezana z Bogom in s Taboj Gospod!**

Venec devištva Ti čelo ovija,
 Angeljev zbor Te opeva krilat:
 Blažena si med ženami, Marija,
 Blažen telesa je Tvojega sad.

Slava odmeva Ti, s slavo pa h krati
 Prošnje iz prsi se dviga nam glas:
 Sveta Marija, ki božja si Mati,
 Prosi sedaj in ob smrti za nas!

A. Medved.

Vrabček reši ubogo družino iz hude zadrege.

Pri imovitem kmetu Plehanu je služil vrli hlapec Balant pridno in zvesto že deset let. Čeravno njegovim zaslužki niso bili posebno veliki, prihranil si je vendar toliko, da si je mogel kupiti malo hišico z vrtom ter na svojo roko pričeti gospodarstvo. Ker je bilo pa pri tem posestvu treba še mnogo poprav, vzel je na posodbo dvesto goldinarjev, katere mu je Plehanov oče rad posodil. Balant se oženi in dobi jako pridno in pobožno ženo k hiši. Zelo sta se trudila oba, varčevala in marsikaj si odrekla, da bi mogla dolg poprej poplačati.

Leta 1805 je bil Balant le še štirideset goldinarjev dolžan. Kar prideró sovražniki v deželo in mladi gospodar je bil primoran obtežiti se z novimi dolgovi, predno je mogel stare poplačati. Hudo je to pritisnilo vrlega moža; vendar si v kratkem zopet toliko opomore, da zniža dolg na poprejšnje stanje. Pride pa še hujše; huda bolezen se začne širiti v vasi in jih mnogo pomorí. Tudi Balant zboli, dokaj denarja mu poberó zdravila in zdravnik. Njegova močna narava in preskrbna postrežba njegove vrle žene pa mu reši še življenje.

Tudi Plehana napade bolezen in mu vzame življenje. Hud vdarec je bil to za mladega Balanta, ker

ranjki mu je bil dober prijatelj, ki mu je rad pomagal z dobrim svetom, pa tudi dejanjsko. Plehan ni imel ni žene, ni otrok in vse premoženje je podedoval njegov stričnik Planinšek.

Planinšek veselo prešteva bogato dedščino in zadovoljno pregleduje dolžna pisma. Med drugimi papirji dobi tudi Balantovo dolžno pismo, v katerem je stalo zapisano, da mu je l. 1800 Plehan posodil 200 goldinarjev v srebru. O tem pa ni bilo nikjer nič zapisanega, kako je pridni Balant polagoma dolg povračeval. Balant je namreč vselej, kadar je prišel dolg plačevat, pratiko s saboj prinesel in v njo mu je ranjki Plehan vsakikrat zapisal in potrdil, kolikor mu je vrnil. To pratiko pa, s katero edino bi bil mogel dokazati, da je že poplačal ves dolg do 20 goldinarjev, je ob času nevarne bolezni Balant v naglici nekam spravil; a zdaj se nikakor ni mogel spomniti, kam. Preišče hišo, klet in drugo poslopje, pa nikjer je ne more najti. Ne more si skoro drugače misliti, kakor da je ona pratika že strgana in pokončana.

Planinšek se drži mrtve črke dolžnega pisma in zahteva, naj mu dolg povrne. Zastonj mu Balant zagotavlja, da je v letnih obrokih dolg poplačeval ali pa z delom odsluževal in da dolguje le še 20 goldinarjev. Neusmiljeni dedič ga toži in že je prišlo do tega, da mu bodo hišo in vrt prodali. Uboga družinica si ne vé ni svetovati, ni pomagati. »Če nam Bog ne pomaga«, pravi Balant, »pridemo v kratkem na beraško palico. Ljudje nimajo z nami usmiljenja, marveč vzeti nam hočejo poleg našega pravičnega imenja še tudi dobro ime in poštenje.« Milo se začneta jokati mati in oče, a tudi mali sinek Tinček se jame ž njima jokati, čeravno ne razume, zakaj. Zaupno molita noč in dan in prosita predobrotljivega Očeta nebeškega, naj se usmili in reši premoženje in dobro ime. Tudi malemu sinku mati roke sklepa in prigovarja, naj pomaga molčkat . . .

Dva dni po sodnijski obravnavi je Balantov sinek na dvorišči vjel mladega vrabčka, ki še ni znal letati. Neizrečeno se veseli malega ptička. Urno teče z njim v hišo. Ptiček pa se kmalu izmuzne iz njegove male rokice in ko ga hoče vjeti, se mu skrije za staro omarico,

ki je bila z močnimi žebli k steni pritrjena. Deček se na vso moč steza, da bi z roko dosegel ptička, pa ga ne more; tudi s šibico ga ne more prepoditi izza omare. Zdaj začne, kakor imajo otroci navado, glasno jokati, da bi rad imel ptička in da bo uboga živalica poginila . . .

Oče se usmili ubogega vrabčka in siloma odtrga omarico od stene. Ptiček sfrči, in tako dolgo in tako željno povsod iskana pratika pade na tla. Zdaj je imel v rokah dokaz, da je dolg pošteno plačal in čast je rešena!

Na tla poklekne sedaj hudo poskušena družina in z vročimi solzami se zahvaljuje ljubemu Bogu za nenadno rešenje.

Planinšek se zdaj ne more temu dokazu nič več ustavljati, nasprotno še onih dolžnih 20 goldinarjev odpusti, da bi vsaj nekoliko popravil storjeno krivico.

Vsi vaščani so v tej dogodbi spoznali ljubeznjivo roko božjo, ki se je ta pot poslužila mladega vrabca, da si je stiskana družina rešila imetje in poštenje. — Ne zabi, da tudi tvoje življenje je v rokah božjih: v Gospoda zaupaj in v njegovo očetovsko varstvo se izročuj!

Angelj rešitelj.

Spomladi se v logu sprehaja Bogdan,
Trobentice rmene nabira,
In veže s spodleski jih v šopek krasán
In nanje koračnice svira.

Kar znamenje v senci vejevja zazre,
V njem angelja váruha lice.
Molitev mu tiha iz srca privré. —
Podobo odene v cvetice.

Tako-le pa moli pobožni Bogdán:
»Ti vódi me, angeljček mili,
Da Jezusku svojemu iskreno vdan
Ostanem v veselji in sili!«

Ko lahkega srca odide naprej
 Po mehki neznani mu poti,
 V goščavo zgubi se mu steza — in glej
 Prepäd zazija mu naproti.

Dehteča cvetica prepada parób
 Na skali zarasteni diči;
 S košatimi vejami diči jo dob,
 Na vejah prepevajo ptiči.

Ustavi se deček. Kakó bi pač rad
 Cvetico odtrgal na ruši! —
 Oprezno se skloni nad temni propäd —
 A zdajci se skala odkruši. —

Od straha zagrne očesi mu noč,
 V neznanem prepadu že gine;
 Kar hipno na stezo nevidna ga moč
 Postavi iz temne globine. —

Ko rešenec plašen ozrè se okrog,
 Med vejami znamenje vidi,
 S svetlobo napolnjen okoli je log,
 Kot bíli od zlata bi zidi.

Krilatec s perotmi srebrnimi sam,
 Z nebeškim sijajem na lici
 Izgine v podobi — in čárobni hram
 Stemni se v vejevja hladnici.

Rešitelja svojega deček spozna,
 Strahú in radosti zajóče,
 Na zemljo poklekne in zroč do neba —
 Zahvali se angelju vróče.

A. Medved.

Lepi izgledi prvega sv. obhajila.

17. Sveti Alojzij.

Prav veliko vam ne bom povedal o prvem svetem obhajilu angeljskega mladeniča sv. Alojzija. To pa zato ne, ker bi vam moral kar vse življenje sv. Alojzija po vrsti povedati, ko bi vam hotel prav natanko opisati pripravlanje njegovo za ta najlepši dan in pa preobilne

koristi, ki jih je imelo sv. obhajilo za vse njegove življenje. Saj skoro ne morem drugače, kakor da rečem: vse angeljsko življenje sv. Alojzija do dvanajstega leta je bilo najlepše pripravlanje za prvo sv. obhajilo in vsa njegova poznejša svetost je bila v prvi vrsti prežlahtni sad sv. obhajila. Vse to natančno popisovati bi bilo predolgo, kar pa je v ožji zvezi s prvim sv. obhajilom samim, to je v njegovem življenji le na kratko opisano. — Torej obširnejše tudi od mene ne morete pričakovati.

L. 1580, ko je bil sv. Alojzij 12 let star, pride sv. Karol Baromej, milanski škof, v njegov domači kraj, Kastiljone. Sv. Alojzij je že mnogo prelepega slišal o tako dobrotljivem, gorečem, svetem škofu; sv. Karol pa tudi že marsikaj ganljivega o angeljsko nedolžnem mladeničku; drug družega sta že želela videti in spoznati ta dva izvoljenca Božja — dve zlati duši. Eden je v visoki starosti, podoben žlahtnemu drevesu, ki je polno najboljšega sadu, eden pa v nežni mladosti, podoben beli liliji, ki se je ravno jela razcvitati v najlepši krasoti. Alojzij obišče škofa v njegovem stanovanju; priprosto in naravnost mu odkrije svoje srce in ga prosi nauka in sveta za dušno življenje. Z očetovsko ljubeznijo mu spolni to sveto željo.

Med drugim ga vpraša sv. Karol, ali pač večkrat sprejema sv. zakramente? Alojzij pa mu odgovori, da še ni bil pri prvem sv. obhajilu. Sveti škof mu veli, naj se kar precej prične pripravljati; nasvetuje, kaj mu je storiti v ta namen, in obljubi, da ga hoče sam prvičkrat obhajati. Ves vesel in srečen se povrne od svetega škofa in zvesto spolnuje vse, kar mu je bil naročil. Željno pričakuje dneva, ko bo smel prvičkrat vsprejeti Jezusa, ki ga tako goreče ljubi. God sv. Magdalene, 22. julija, to je bil tisti srečni dan, ki se mora tudi nam častitljiv zdeti. Ako so že navadni otroci, kateri se smejo pridnejšim prištevati, na dan prvega sv. obhajila tako gineni in se tolikanj srečne čutijo; kdo bi mogel popisati pobožnost in srečo, ki jo je čutilo njegovo angeljsko srce pri tem najsvetejšem opravi! —

S tem presrečnim dnevom se je za sv. Alojzija začelo novo življenje. Pogostoma je po tem prejemal

presv. rešnje Telo in vselej z enako gorečo pripravo. Pozneje je hodil vsak teden k sv. obhajilu. Razdelil si je teden v dva dela: tri dni se je pripravljaj in prosil trojedinega Boga za milost vrednega obhajila; tri dni pa se je zahvaljeval za nebeške milosti, ki jih je v nedeljo prejel pri mizi Gospodovi.

V stari jezuitovski cerkvi v Milanu je še zdaj videti jako lepa podoba, ganljiv spomin onega nepozabnega dneva. V središču je naslikan dvanajstletni Alojzij, kateremu sv. Karol Baromej podeli presv. rešnje Telo. Alojziju se kar vidi, da je v tem veličastnem trenutju pozabil na ves svet ter hrepeni in koprne le po angeljskem kruhu, ki mu ga sv. škof s svetniško pobožnostjo podaje. Obličje se mu žari v onem nadzemeljskem odsvitu, ki je lasten le svetnikom in čigar miloba se z besedami ne dá opisati. Še celo roke so tako naslikane, kakor bi nebeškega gosta vabile in hotele objeti. Za Alojzijem kleči njegova mati, ki je izmed vseh gotovo najbolj razumela in čutila srečo svojega dobrega otroka. Zraven grofinje kleči viteški oče, kateremu, čeravno je utrjen vojščak, danes vendar rahlo in miločutno srce bije. Tudi njegov manj pobožni brat Rudolf je vidno ginen. Za vse res dan Gospodov!

18. Angeljski otrok.

Pred nekoliko leti je klečala mala deklica čista in pobožna kakor angeljček pri mizi Gospodovi in pri srčno prosila svojega Žveličarja, ki ga je bila z največjo pobožnostjo sprejela prvokrat v življenju, za neko posebno milost. Njena vroča molitev je bila: »Božji Zveličar, daj vendar, da umrjem v beli obleki nedolžnosti in nikar ne pusti, da bi te kdaj s kakim smrtnim grehom razžalila!« In kaj se zgodi? Belo nedeljo — še tisti večer po prvem sv. obhajilu kmalu po solčnem zahodu je otrok umrl in ležal na mrtvaškem odru v tistem belem oblačilu, ki ga je imel zjutraj pri sv. obhajilu. Veliko solz se je pretočilo pri tem angeljskem mrličku; a jokajoči so se

tolažili z mislijo, da ljubi Bog je zdaj nedolžnega otroka k sebi vzel, pozneje pa bi bila deklica morda zgubila nedolžnost in nebesa. In njen oče, ki je bil več let neki zlobni strasti vdan, je bil po tej nenadni smrti tako ginen, da se je spreobrnil in zopet postal dober kristijan. Česar poprej niso mogli doseči vsi očetovski opomini njegovega dušnega pastirja, to je zdaj dosegel po posebni milosti božji pogled nedolžnega, angeljsko lepega otroka v beli obleki — na mrtvaškem odru.

19. Neomahljivo zaupanje.

Poljski plemenitaž Sokolinski se je ob zadnjih poljskih puntih udeležil vstajništva ter je bil zaradi tega zaprt in kmalu potem v smrt obsojen. Imel je blago ženo in preljubeznjivega sinka, dvanajstletnega Stanislava. Ko je grofinja zvedela, kaj se je zgodilo z njenim soprogom, gré s sinom v domačo kapelico, poklekne in moli s tresočim se glasom: »O presveta Devica Marija, prosi za nas! Reši nas! Daj nam nazaj preljubega očeta! O premila Mati, pri kateri še nihče ni zastonj iskal pomoči, ti, ki si tako prisrčno ljubila svojega božjega Sina in si sama toliko trpela, prosi za nas!«

Mater in sina je molitev potolažila, neko skrivnostno upanje jima navdaja srce in lajša bolečine. Z zvestim služabnikom Petrom gredó k jetnišnici, kjer je bil zaprt predragi soprog in oče; z obilnim darom podprta prošnja je omogočila, da so mogli priti v grofovo ječo.

Kake tričetrti ure pozneje gré mimo ječarja sključena gospa v kožuh skrbno zavita, objokani obraz žalujoč zakriva z rutico; za roko se je drži jokajoč otrok.

Zvečer še-le odpre ječar grofovo ječo; a kako se prestraši, ko zagleda mesto grofa — grofinjo, njegovo soprogo. Polkovnik Sokolinski je ubežal s svojim sinom.

Pobegli grof se preseli v Pariz; pa o svoji ljubljeni soprogi ne dobi nikakošnih sporočil. Ali so se Rusi zmaščevali nad njo, ker je njen mož ubežal, ali je že umrla, ali so jo tirali v pregnanstvo v Sibirijo — grof ne more ničesar zvedeti. Sinu, ki vedno poprašuje:

»Kdaj pa pridejo mama?« noče naravnost povedati, marveč navaja raznih izgovorov, ki pa ne morejo utolažiti dobrega otroka.

Grof pa tudi v pregnanstvu noče časa zanemarjati, marveč izroči mladega Stanislava v vzgojo zanesljivemu duhovskemu vstavu, kjer urno napreduje v učenosti in pobožnosti. Približa se čas prvega sv. obhajila. Ta čas, ko je navadno bolj voljno vsako otročje srce, hoče oče porabiti, da bi sina utolažil zaradi ljube matere, češ, naj se v voljo božjo vda, ko bi je tudi nikdar več ne videl. Otrok pa odločno odgovori: »Jaz hočem, da bodo tudi mati navzoči pri mojem prvem sv. obhajilu, in pridejo gotovo.«

Ves prevzet srčne želje, da bi zopet mogel gledati obličje svoje ljube matere, vzame Stanko zvečer med učno uro pôlo lepega papirja, čisto novo pero, se pobožno prekriža in Petru, materinemu služabniku, ki je bil ostal v Varšavi, napiše tako-le pismo:

»Ljubi Peter!

Bodite tako dobri in povejte moji materi, da pojdem čez en mesec k prvemu sv. obhajilu in da morajo prav gotovo priti, da bodo tudi zraven! Materi ne pišem, zato ker vsa naša pisma prestržejo; vendar pa zaupam, da boste Vi tako previdno ravnali, ter jim mogli naznaniti moje želje. Srčno Vas pozdravi in objame Vaš Stanislav.

Povejte materi, da stanujem v deškem vstavu . . . ulice . . . v Parizu.«

Predno pismo zapečati in odpošlje, zavije še vanj podobico presv. device Marije, da bi srečno došlo, kamor je namenjeno.

Toda žal! Ravno ob tem času pa dobi grof Sokolinski pismo iz nepoznane mu roke, umazan listič, na katerem so stale besede: »Nič več upanja! V Sibírijo odpotuje! Udajte se! Peter bode vse poskusil; a pravijo, da bode grofinja umorjena, ako poskusi ubežati. Ljubimo Te in čedalje bolj milujemo!«

Med tem se Stankovo prvo obhajilo čedalje bolj bliža. O svojem pismu ni nikomur nič povedal, ni očetu, niti učitelju svojemu; a toliko več je o tem govoril z Gospodom. Štel je dneve in ure in tako-le govoril sam s seboj: »Pred prvim sv. obhajilom bom opravil devetdnevnic v čast presvete Device, in sicer tako, da bo ta devetdnevna pobožnost zvršena takrat, ko bom odvezo dobil. Molil bom s toliko gorečnostjo, da se bode Mati božja čutila prisiljeno, mojo mater m. zopet nazaj dati.«

Prišel je predvečer velikega dneva; ta večer je bila navada, da so povabili v občevalno sobo one starše, katerih sinovi so bili odločeni za prvo sv. obhajilo. Kakor drugi pride tudi grof Sokolinski. Stanislav se ga najprej oklene okrog vratu, potem pobožno poklekne in prejme očetovski blagoslov. — »Oče«, pravi Stanko, »to je Vaš blagoslov, pa upam, da bom prejel tudi materin blagoslov.« Grof molči, sin pa odločno nadaljuje: »Ali ne veste, da mati morajo priti?« — »Oho!« vzdihne grof. »Da«, pristavi sin, »to hočem, da bodo mati pri mojem prvem sv. obhajilu, in boste videli, da bodo res. Naj to pojasnim. Predrago oče, vedite, da sem devetdnevnic opravljal v čast presveti Devici, ki se danes ob petih skonča, ob štirih pa bom dobil odvezo; takrat bom tako čist kakor angeljček in v tem stanju bom prosil ljubo Mater božjo, naj mi tudi mojo mater dá — še nocoj ali vsaj jutri zjutraj zgodaj.« — »Le pusti to!« mu seže grof v besedo z milo-tužnim nasmehljajem in ker ni mogel tacega govorjenja nič več prenašati, odide.

Bilo je ob petih zvečer in naš Stanko je ravno šel k vratarju; na poti pa ga sreča eden izmed predstojnikov in ga vpraša: »Kam greš, otrok moj!« — »Gledam grem, če ni kdo vprašal po meni.« — »Saj so bili tvoji oče davi tukaj.« — »Res je, gospod, toda jaz pričakujem še koga družega — svojo mater!« — »Drago dete, tvoje matere ni v Parizu.« — »Pa bodo prišli, to vem prav za gotovo.« — »Lahko razumem tvoje srčne želje in molitve, vendar nocoj odganjaj vsako razmišljenje, čas obiskavanj je že minul, kar vrni se k svojim tovarišem!«

Ker je bil dobri Stanko trdno prepričan, da mu je Marija uslišala devetdnevno prošnjo in da mati morajo vsaki čas priti, je bilo zanj silno težko, ko ni smel iti k vratarju; pa Bogu velikodušno daruje, rekoč: »Če pridejo mati, saj me bodo dali poklicati.«

Ura bija sedem — bija osem pa nikogar ni. Gredó k večerji, gredó spat in Stanku že skoro začne srce upadati.

Med tem pa je k vratarju prišla slabo oblečena, bleda in bolehná gospa ter je želela govoriti z mladim Sokolinskim. Vrtar, ki je menil, da je ta neznana žena kaka goljufica in zlasti ker je bilo že pozno, naravnost odreče prošnjo in neče iti klicat otroka. Ker je bila pa ženska le tolikanj nadležna, jej slednjič vsaj toliko dovoli, da sme stopiti k oknu in gledati, ko pojdejo gojenci memo. — Stanko, ki je tako gotovo pričakoval svojo mater, se le toliko odstrani od tovarišev, da bi nekoliko pokukal v vratarjevo sobo. Neznana gospa — bila je toliko pričakovana grofinja — vsklikne: »Tukaj je! tukaj je!« in veselja omedli ter več časa ne more spregovoriti niti besedice.

Kako pa je mogla grofinja priti ob tej uri, katero si je bil njen sin odbral? — Ubežala je bila onim, ki so jo v Sibirijo peljali, preoblečena je brez denarja in družih pomočkov bežala na Francosko in slednjič dospela v Pariz. Stanislav je bil v svojem pismu Petru naznanil stanovanje in tako jej je bilo mogoče priti naravnost k svojemu preljubemu sinu.

Grof in grofinja, vsa srečna, ker sta rešena iz rok pregnanjavcev, sta torej oba navzoča pri prvem sv. obhajilu svojega edinega sina Stanislava in se prisrčno zahvalita Jezusu in Mariji za toliko nepopisljivo veselje, ki ga je ta dan čutilo trojno blago srce: očetovo, materino in sinovo.

20. Nevredno prvo sv. obhajilo.

Neki mašnik v Ameriki je bil poklican k bolniku. Ta bolnik je bil duhovniku dobro znan; že dolgo se mu je čuden zdel, ker je bil zmiraj nenavadno žalosten.

Videti je bilo, da ga stiska neka huda srčna žalost. Njegova žena in otroci so jako pobožno živeli in ko se je očetu shujšalo, so takoj poslali po mašnika. Ta se je bil ravno povrnil od divjakov, katere je bil šel obiskat. Čeravno ves truden, gré vendar precej k bolniku, h kateremu je bil klican. Družina se zelo razveseli došlega mašnika, ker upa, da bode bolnega in žalostnega očeta utolažil. — Bolnik se spové; a tudi zdaj zamolči greh, katerega je bil storil še pred prvim sv. obhajilom in se ga ni še nikdar spovedal. Potem gre mašnik v cerkev po sveto rešnje Telo. Toda, kakor hitro zagleda bolnik presv. rešnje Telo, zakliče s presunljivim glasom: »Tu kaj je moj Sodnik!« Mašnik ga skuša potolažiti, a bolnik le dalje vpije: »Grešil sem, kri Pravičnega sem izdal! Moje prvo obhajilo je bilo ne vredno!« Potem si obraz pokrije z rokama, začne se zelo tresti in se zarije pod odejo. Žena prihiti joka-joča k njemu, duhoven mu hoče prigovarjati; a mož je bil že — mrtev! Kako grozovita smrt!

Šola rajske nedolžnosti.

Varuj se hudega!

Delaj dobro!

Po vseh dobrih šolah so se letos prav veliko pogovarjali o sv. Alojziju; to pa zato, ker je letos, 21. junija, minulo ravno tri sto let, kar je ta angeljski mladenič zapustil našo solzno dolino in se veselo preselil v rajsko domovino. Ako so pa že po navadnih šolah toliko slavili sv. Alojzija, toliko lepega o njem se učili, pa tudi toliko dobrega v njegovo čast storili; bi pač ne bilo lepo, ko bi naša šola — »šola rajske nedolžnosti« zaostala za drugimi. Sv. Alojzija moramo

prištevati najboljšim učencem »rajske šole«, kajti vestno in natanko je ves čas svojega življenja spolnoval oboje, kar zahteva naša šola: na vso moč se je varoval in ogibal hudega in kar gorel je za dobra dela; ravnilo njegovih del je bilo: Kaj mi pomaga to za večnost? Nič se ni zmenil za take reči, katere mu niso obetale nobenega dobička za nebesa; nihče ga ne bi bil

SV' Luigi Gonzaga della
Compagnia di Gesù.

mogel pripraviti, da bi bil celo kaj tacega storil, kar bi mu bilo škodljivo za večnost; kar pa je spoznal, da mu koristi za dušno zveličanje, tega se je oprijel in hrabro dovršil, če mu je bilo treba ob tem še toliko trpeti. Da, v šoli rajske nedolžnosti je on »prvak« in zato ga je sv. cerkev postavila za prvega »izglednika« ali »vzor-nika« vseh šol vesoljnega sveta. In zakaj je sv. cerkev

to storila? Zato, ker je bil izvrsten v vseh zadevah. Ko bi tukaj hotel in mogel natančen biti, bi vam moral zdaj le razkazati na vse strani njegovo izvrstnost; a ker mi je tako kratek čas odločen in sem že v posebni knjižici*) splošno opisal njegovo pot proti nebesom, ozirati se hočem samo na ono njegovo največjo vrliro, zaradi katere ga sv. cerkev še prav posebno slavi — na njegovo deviško nedolžnost. Pozor torej! Na vrsto pride:

9. Najlepša čednost.

Danes bi pa res rad imel angeljsko zgovornost, da bi vam mogel tako prikupno opisati sveto čistost, da bi se vaše srce vnelo zanjo in zanjo gorelo večno življenje, in da bi vam mogel obuditi tak stud do nasprotnne pregrehe — grde nečistosti, da bi se nobeden izmed vas nikdar ne zapletel vanjo. Kaj bi hotel dati, ko bi mogel danes svojo šolo spremeniti v Sinajsko goro, jo obdati še enkrat s črnimi oblaki, iz katerih bi se utrinjali žareči bliski in bi odmeval pretresljivo bučeč grom, da bi vam šlo skoz mozeg in kosti ter bi mogel poklicati potem samega Boga iz nebes, da bi vam še enkrat zatrdil šesto zapoved božjo in sicer tako pretresljivo in tako oblastno, da bi se tega božjega glasa potem ves čas spominjali po dnevi in po noči, v družini in v samotnem kraju, da bi vas peklena kača nikdar z nikakoršnimi obljubami in slepili ne mogla izvabiti z rajske poti svete čistosti v satanske brloge grde nečistosti!

Zakaj pa tako zelo hvalim sv. čistost? — Zato, ker je izmed vsega družega na zemlji res najbolj hvale vredna in so jo zato od nekdanj močno čislali in slavili vsi dobri; ako vam jo tudi jaz nad vse priporočam, s tem le druge posnemam in spolnim voljo božjo, ker tudi Bogu je nad vse všeč ta čednost.

Kako zelo je Bogu všeč sveta čistost, nam je mnogovrstno razodel v sv. pismu. Bog, kateri prebiva v blešču

*) »Podobica svetega Alojzija ali njegova pot v nebesa.« Ako še nimaš te mične knjižice z dvema slikama, naroči jo. Stane le 5 kr.

neskončne časti in slave, v svetlobi vseh rajskih lepotij, se ozre na našo ubogo zemljo, solzno puščavo in glej! njegovo božje oko, ki je — če smem tako reči — vajeno nedopovedljive krasote nebeške, se vzraduje, kjerkoli zagleda mladeniča ali deklico v neomadežani čistosti in nedolžnosti — veselo vsklikne: *O kako lep je čist rod v svetlobi svoje čednosti; zakaj njegov spomin je večn, ker je poznan pri Bogu in pri ljudeh!* Bog sam pravi, da je prijatelj onim, kateri so čistega srca: *Kdor ljubi čistost srca, bo kralja imel prijatelja.* In kolika sreča je to, Boga imeti za prijatelja, si sam lahko preračuniš. In kako zelo čisla takega prijatelja, zopet nam razodene, ko naravnost izreče sodbo: *da vse, kar se ceni in tehta, se ne dá primerjati čisti in zdržljivi duši!* Pa še več; čujte in strmite, nedolžne duše! Celo navdušeno častita vam — blagruje vas Najvikši, ko govori po psalmistu: *Blagor nedolžnim na potu, ki hodijo po Gospodovi postavi!*

Tudi Jezus Kristus je tako navdušeno govoril o sveti čistosti rekoč: *Blagor jim, kateri so čistega srca, ker Boga bodo gledali!* Da, Boga bodo gledali — spoznali in se v posebni sreči radovali že tu na zemlji, a tudi tam je napravil nedolžnim posebna nebesa, ker zagotavlja, da bodo najbližje Jagnjetu in bodo pevali pesem, katere drugi nebeščani ne bodo znali. — Pa ne le z besedo, marveč tudi z dejanji je pokazal, kako zelo mu je pri srcu ljuba nedolžnost. Spolnilo se je, kar je bilo o njem že v stari zavezi rečeno: *da najrajše biva med lilijami!* Da, med lilijami čiste nedolžnosti je bil vse ure zemeljskega življenja: mladostna leta je preživel poleg svoje deviške Matere Marije in deviškega rednika sv. Jožefa. Ko je pričel očitno delovanje, šel je najprej v puščavo k nedolžnemu Janezu Krstniku in potem je najrajše blizo sebe imel deviškega aposteljana Janeza, in kako ljubeznjivo je k sebi vabil nedolžne otročiče in še na križu se njegovo umirajoče oko milo ozira na presveto Mater in ljubljenca Janeza!

In kar je Jezus tako zelo ljubil, čislala je tudi njegova presveta Mati. Ne bom opisoval, kako se je sama vedno lesketala v nebeškem blišču brezmadežne čistosti, marveč le to naj posebej zatrdim, da je Marija sicer mati vsem ljudem, a posebej je še mati čistih duš,

ker Jezus nam jo je v svoji oporoki za Mater izročil po nedolžnem Janezu, ne pa po spokorniku Petru.

Angelji so tudi posebni prijatelji čistih duš, ker so jim tako podobne, da se večkrat imenujejo bratci in sestrice angeljev Božjih, ali pa še celo kar naravnost: angelji v človeški podobi. Zgodovina stare in nove zaveze nam to dovolj dokazuje, kako so jim angelji tudi dejanjsko pokazali to posebno prijateljstvo.

Kolikor je svetnikov in svetnic v nebesih, toliko je tudi slaviteljev in zagovornikov svete čistosti in nedolžnosti; kajti svetniki so le dvojne vrste: nedolžni in spokorniki. Nedolžni so navdušeni za sv. čistost, ker jim je pridobila toliko radost, katero tudi nam vsem neizrečeno želijo; spokorniki pa zato gorijo zanjo, ker jim je znano, kako grozovito je grenka nasprotna pot, zaradi katere so prelili toliko solz in delali tako ostro pokoro!

In vsi pаметni ljudje na zemlji ne moreo drugače nego hvaliti in čislati sveto čistost, pa bridko objokovati njeno zgubo. Srečne se štejejo duhovniki, ako službujejo v takih duhovnijah, kjer cvetè ta prelepa čednost; veseli so stariši in gospodarji, učitelji in vzgojitelji, ako opazujejo, da se v njihovi družini in šoli še lepo razcvita prekrasna lilija svete čistosti. Modroslovci učijo, da nihče ne more tako srečno in veselo na svetu živeti, kakor oni preblagi, kateri zvesto spolnujejo šesto zapoved božjo; tudi zdravniki trdijo po svojih skušnjah, da nobena reč tako zdravja ne vzdržuje in utrjuje, kakor ta angeljska čednost . . .

Slednjič moram še to pristaviti, da celo smrt je mila tem odbranim ljubljencem nebes in zemlje. Kakor je tudi smrt strašna za vse človeštvo, vendar nam zgodovina cerkvena priča, da tudi ta blede žena s koso, pred katero vse trepeče, čistim in nedolžnim ni strahovita, marveč premnogokrat celo zaželena in težko pričakovana.

Prepričani ste zdaj, kaj ne, da lepšega in boljšega, dražjega in imenitnejšega ne morete imeti ne na zemlji ne v nebesih, kakor je čisto in nedolžno srce; oj skrbite,

da bo vaše srce — to srečno srce! Bodite čuječi — vedno in povsod čuječi, ker od vseh strani prežijo roparji in tatovi, da bi vam odvzeli ta vaš neprecenljivi zaklad. Ogibajte se nevarnosti, pred katerimi vas tolikrat svarijo vaši dušni učenci; pridno pa rabite pomočke, katere vam tolikrat svetujejo in priporočajo za ohranjenje sv. čistosti! Zlasti pa napolnajte s svetimi mislimi in željami glavo in srce, da nečiste niti prostora ne bodo imele. Strah božji naj vas prešinja vsikdar in povsod, da ste junaško pripravljeni raje zgubiti življenje, kakor nedolžnost!

Sveti Alojzij

nam je v trojnem oziru bliščeč izgled svete čistosti. 1. Kaže nam, kako lepa je sv. čistost; dokler bo sv. cerkev stala, t. j. do sodnega dne bode slovelo ime sv. Alojzija po vseh pokrajinah širnega sveta, v nebesih pa bode med najsrečnišimi vekomaj vžival izredne blagre in sladkosti. — 2. Uči nas, v čem se razodeva ta angeljska čednost, namreč: a) v mislih in željah, ki so bile vedno čiste kakor limbarjev cvet, ker sprejel je od Boga izredno milost, da niti skušnjav ni imel nečistih; b) v besedah, ker milo je obžaloval vse življenje kot največjo nesrečo, da je bil kot majhno dete spregovoril nekaj nečednih besedi, pa le zato, ker še ni razumel njih zlobnosti; pozneje pa ni nikdar prišla le količkaj nespodobna beseda iz njegovih angeljsko čistih ust, in ostro je posvaril vsacega, kateri bi se bil drznil v njegovi pričujočnosti spregovoriti kako nečisto besedo; c) v dejanju, ki je bilo vedno le v spodbudo vsem, kateri so ga poznali. Ob neki igri se mu je naložilo, naj bi na steni poljubil senco neke soigrajoče deklice, a sv. Alojzij se vstraši, zbeži in nikdar več ga ni bilo mogoče pripraviti k taki igri. — 3. Prepriča nas, koliko si je treba prizadevati za sv. čistost, katero je toliko ljubil, da je bil pripravljen vse dati zanjo. Živel je v velikih nevarnostih: po raznih grajščinah, kjer je bilo mnogo nevarnih razvad, zapeljivih veselie; mehkužnih gostij itd. — torej za greh premnogo priložnosti; občevati mu je bilo z raznovrstnimi ljudmi

— in vendar je ostal čist in angeljsko nedolžen med tako viharnim svetom. To pa je dosegel le z nebeško pomočjo, katero si je sprosila z obilno in gorečo molitvijo, vzlasti po Mariji, kateri je zgodaj z obljubo daroval svoje devištvo, s pogostim prejemanjem sv. zakramentov itd. in pa z neprestanim lastnim premaganjem, ker se je tako skrbno ogibal vsega, kar bi bilo količkaj nevarno njegovi čistosti, ker se je tolikanj zatajeval: postil se, brzdal svoje počutke, zlasti oči, bičal in ostro pokoril svoje telo itd.

Sestrici v nebesih.

Med angeljčki
Nebeškimi
Prebivaš zdaj sestrica,
Pred Jagnjetom
Zdaj tvoj je dom
Njegova si družica

Pri mamic
Nje zadnje dni
Smo britko se solzili:
»Kaj z malo bo
Zdaj Ančiko?«
Ji žalostni tožili.

In mame glas
Tolaži nas,
Ko milo je velela:
»Saj hčeric
Preljubljeno
S saboj bom kmalo vzela.«

Zapre okó
Mama na to,
Na oder so jo djali . . .
Čez malo dni
So angeljčki
Še tebe odpeljali.

Zdaj tam radost
Nebes sladkost,
Sestrica! te napaja;
Tam ni solzá,
Bolest srcá
Se tamkaj ne nahaja.

Zdaj vekovit
Te rajski svit
Blaženstva tam objemlje,
Jaz bratec tvoj
Pretakam znoj
Še gost tu revne zemlje.

Oj sestrica!
Pred Jezusa
Poklekni, prosi zame;
Da on kedaj
V prelepi raj
Naj milostno me vzame.

Ne dolgo več
In smrtni meč
Bo združil, kar je ločil, —
Snidenja dan
Nam vsem krasan
Bo, upam — tam napočil.

Rad. Silvester.

Križi in težave otročjih let.

VI. Od prevelike učenosti rada glava boli.

O »šolskem« Poldku ste že zadnjič zvedeli, kako bi se bil rad navadil kaditi, pa se vendar-le ni, ker se mu je zdela ta dimska šola prehuda in celo nevarna; nekaj je bil pa tudi njegov strije kriv, ker ga je nalašč nekoliko prehudo učil. A prav je, da je iz tabakarske šole »trojko« domov prinesel, ki ga je ozdravila za vselej.

Sedaj vam naj pa še razložim, kako hitro je Poldek napredoval v učenosti; skoro bi šel staviti, da porečete,

ko vam vse povem: prehitro! Poldek je že malone znal brati, predno so ga v šolo zapisali in vvrstili med šolarje; vsaj črke je že vse poznal male in velike, tiskane in pisane. Tudi v številjenji je bil že nekoliko izurjen in še marsikaj je znal že pred šolsko dóbo. To mu je šolanje dokaj olajšalo in v kratkem si je pridobil v šoli toliko veljavo, da je še druge nadzoroval, celo učiti jih je smel včasih po nekoliko mesto gospoda učitelja in to tako spretno, da so otroci njega skoro

bolj pazljivo poslušali in mirniše bili nego takrat, ko so učitelj podučevali.

Tak vspeh in tolika čast v šoli mu zelo pomnoži veselje do učenja. V kratkem ni bil nič več zadovoljen samo s šolskimi knjigami, marveč kjer je našel kaj tiskane ali pisanega, prebiral je radovedno. Ta ukaželjnost je bila strijcu posebno všeč, stokrat bolj nego poprejšno moledovanje, da bi kadil. Včasih mu še nalašče kaj nastavijo, da naj bere. Med družimi so imeli prav veliko knjigo, v kateri je bilo popisano premnogo jako zanimivih in koristnih reči; kako se domača zdravila pripravljajo in rabijo, kako se priravnavaajo razne potreščine za dom itd.; popisane so bile živali, rastline in rudnine; bralo se je o megli in oblakih, o rosi in slani, o dežju in snegu ter še mnogo družih stvari. Nad vse ga je zanimalo, ko je v tej učeni knjigi nekega dne bral to-le: »Dobro posušen hrastov les se zelo napnè, če se z vodo razmoči. Ako tedaj prav suhe zagojzde zabiješ med dve skali ter jih z vodo namočiš, se bodo zagojzde tako raztegnile, da razmaknejo največje skale.«

Hej, si misli Poldek, to moram pa tudi jaz poskusiti; to bode kaj velikanskega, da se mi bode vse čudilo. Najprej gre in si poišče blizo doma na gričku veliko skalo, katero bo treba razdejati. Toda kje hoče staro in dovelj suho hrastovo zagojzdo dobiti? Povsod stikuje in išče, a nikjer ne stakne pripravne zagojzde. Poprašuje doma, poprašuje pri sosedih, nikjer ne more zvedeti za staro hrastovo zagojzdo.

Pa kar si je mali Poldek v glavo utepel, od tega se ni dal z lepa odvrniti. Tako je bilo tudi s hrastovo zagojzdo. Iskal in popraševal je več tednov; slednjič se spomni, da bi se morebiti kaj takega utegnilo dobiti pod cerkveno streho, kjer je več jako starega lesa videl, kadar je šel s cerkvenikom v zvonik uro navijati. Tukaj išče in išče, da res slednjič stakne hrastovo polenice dobro ped dolgo in še tanjšo, kakor je roka za pestjo. Poldku se samemu zdi nekoliko prekratko in prešibko za toliko skalo, pa — si misli — to hrastovo poleno je gotovo že dve sto let ležalo pod streho in

je popolnem suho. Ako ga še zmočim, bode gotovo razgnalo pečino.

Poldek se takoj odpravi na delo. Zagojzdico vtakne pod pazduho, v eno roko vzame kladivo in v drugo lonček vode ter pleza na vrh skalovja. Tu zabije hrastov klin z vso močjo, ki jo ima v svojih malih rokah, v neko špranjo med skalovje, iz lončka pa varno in polagoma izliva vode na zadelano špranjo. Med tem delom ga pa začne biti groza in strah. »Gorjé meni! — tako govori sam s seboj — ko bi se zdaj hrastova zagojzda prav hitro namočila in napela ter kar brž skalo razbila!? oh, jaz pa bi bil pod razvalinami zmečkan, — zgubljen za vselej!« Hitro izlije še ono mrvico vode, kolikor je je še bilo v lončku in urno se skobaca spet raz skalovje ter beži naglo, kolikor ga le nòge nesó. Daleč proč od skalovja se še le ustavi in strahoma nazaj pogleduje, kdaj bode skala zagromela in se bodo začeli debeli kamni valiti v nižavo! Poldek čaka in čaka, a skalovje se noče razdrobiti. Rad bi šel gledat, kako se je že zagojzda razmočila in napela: a kako bi si upal kaj tako drznega? Tako lahkomiselno se previdni Poldek ne podá v smrtno nevarnost! Pretečete dve uri: skala je še vedno mirna. Poldek pa mora domov. Zvečer gre še enkrat na griček gledat: še zmiraj je skala cela.

Ponoči ni mogel Poldek dolgo časa zaspati. Saj menda kamenje vendar ne bode tako visoko in na daleč letelo, da bi še kakšen kamen na hišo priletel? Menda pač ne bo, če se skalovje razpoči, tako grozovito pokanje, da bi se ljudje prestrašili po vsej vasi? Take misli so Poldka motile, da ni mogel zaspati. Ko pa slednjič zatisne oči, nastane grozovit ropot. Skalovje se je razpočilo in velikanski kamni letijo na hišo. Poldek neznansko vpije. Že je strop prebilo, že mu je velik kamen roko odbil . . . Zdaj se zbudi in vidi mater stati

poleg postelje, ki so ga tresli za roko, da bi se zbudil. Poldek pripoveduje hude sanje, o hrastovi zagojzdi pa ničesar ne omeni. Mati ga utolažijo, da zopet zaspi.

Drugi dan Poldek ni bil za nobeno delo, v šoli je ves razmišljen in še pri jedi mu ne gre tako v slast: vedno mu roji po glavi hrastova zagojzda tam v skalovji. Po šoli popoldne je zopet nekoliko prost; prva pot je proti skali, ki je pa še vedno cela.

Poldek se le čudi, kako da še ni skale razneslo. »Še bo treba en lonček vode priliti,« si misli in brž hiti po vode domov. Zdaj ga pa skrbi, kako bi mogel brez

nevarnosti vodo priliti na zagojzdo — kaj pa, če se sedaj razpoči!? Temu strahu se pridružijo nove skrbi. Poldek namreč zapazi, da tam dol pod skalovjem priletel pastir krave pase. Kolika nesreča bi se lahko tu zgodila! Ko bi se sedaj-le skala razpočila: mož bi bil mrtev, krave pobite — in jaz vsega tega kriv! Že hoče teči možu povedat, v koliki nevarnosti je s svojo čredo, pa si ne upa; bil je namreč Poldek tako boječ in sramožljiv, da si tujega človeka kar ni upal ogovoriti. Čedalje bolj vroče mu prihaja; sam ne vé, kaj bi storil. Nemirno stopica semtertje, zdaj plašno pogleda proti skali, zdaj spet proti pastirju. In te grde krave se nočejo premakniti z mesta, še sèm proti nevarni skali se pasejo — na, zdaj je pa še ena legla ravno pod skalo! Poldek ne more več

zdržati, v smrtnem strahu teče k možu v dolino in z drhtečim glasom prosi: »Oh mož! prosim vas, bežite od tod s kravami, sicer bo vse pokončano!« Mož se dečku čudi in ga vpraša: »Kaj pa méniš? Kaj pa bi se moglo tukaj zgoditi?« — »Oh! — vzdihne Poldek — skalovje bi se utegnilo razpočiti!«

»Pojdi, pojdi; česa se spomniš? — se mu mož glasno posmeje — skala stoji tu že toliko in toliko tisoč let, in pač ostane še tu do sodnega dné.« Zdaj mora deček možu povedati, kaj je naredil. Mož se mu še bolj smeje, spleza na skalo, zagrabi zagojzdico in jo s tremi prsti izruje — suho in tenko, kakor je bila poprej. Poldek je vesel, da je prešla strašna nevarnost in gre osramoten domov.

Ni vam treba praviti, kako sladko se mu je dobri strije smejal, ko je zvedel to zgodbo; saj se je Poldek potlej sam sebi večkrat smejal, ko je razumel take učene reči tako, kakor, upam, da jih razumete vi, ker sicer bi ne imeli pravice se mu posmehovati.

(*Posneto po „Auer: Schul-Ludwig.“*)

Iz otročjih let.

Izvestno niste poznali Stepanove Rozike, kako li? Odkar je zagledala prvikrat belo dnevno luč, preteklo je že skoro trikrat toliko let, kakor imate vi prstkov na obeh rokah. A radovedni ste vendar, kakova je bila ta Rozika, kaj ne? — Hm, kakova je bila? Prav taka, kakor ste vi, mali drobljančki, mala, brdka, skočna —, imela ličici cveteči, ko jabelko rudeči, in kadar je nategnila mali ustnici na nasmeh, posvetili so se jej drobni zobki, kakor mali beli biserčki, ker jej mamica nikdar niso dajali hudobnega sladkorja, da bi jej porujavil in počrnil svetle zobke. To so bili pametna mama, kakoršno imate tudi vi, kaj ne? — Pa kaj še? — Učili so jo moliti, in prepevati tudi, kar jo je vse jako veselilo. Kaj mislite, katero pesenco je najprej znala? — Kdo ugane? No, saj vém, da moram jaz povedati. —

»O Marija naša Mati«, bila je prva, druga pa o angeljčku varhu:

Sem nedolžen otročiček	Pogube dušo brani,
Zavar'van, oskrbljen;	On var'je mi telo,
Nebeški angeljčiček	Da kača me ne rani,
Je z mano, je pri men'.	Me grom ubil ne bo.

O angeljček, le vari
Na duš' in na teles',
Pred hudim me posvari,
Pripelji do nebes!

O kako rada jo je popevala sè svojim srebrnim glaskom. Samo nekaj jej je nagajalo. Jeziček se jej kar ni hotel obrniti tako, kakor mami; kadar je prav poskušala izgovoriti *r* — je vselej *l* prišel na dan. Seveda so se potem oče nasmehnili vselej, ko jim je na kolnih sedé zapela:

»Sem nedolzen otlocicek
Zavalan, oskubljen«

pa le malo časa — in razvezal se jej je jeziček — in gladko je šlo. Pa kaj mislite, kako je tudi umela to pesenco! Kar pa ni vedela, povedati so jej morali mama, prej ni bilo miru: kakšen je angeljček? zakaj ima peruti? Kakšno dušo ima ona? Ali je še lepa nje dušica? Kakšna je kača? če je vsaka taka, kakor jo ima v kljunu noj, naslikan na steni županove hiše? Vse to in še mnogo družega je hotela natančno pozvedeti. Samo o gromu pa ni nič vprašala, — to je menda vže vedela.

Vsaj mati so tako sodili in niso se motili. Nekaterikrat je vže bila z materjo na Brižah pri teti. Pot ju je vodila navadno memo »Gromove« hiše. To hšo in tudi nje gospodarja je Rozika dobro poznala. Ko se nekoč zopet napravljate k teti, prime Rozika mamo za roko ter pravi: »Kaj ne, mama, da ne greve mimc Gromove hiše!« »Zakaj ne?« prašajo mati; Rozika jih pa potegne, da se sklonijo k njej, pa jim zašepeta: »Ker bi me »grom« morda vendar le ubil, ko bi bil ravno doma.« Seveda so jo mati kmalu utešili, da to ni tisti »grom«, ki ubije, marveč oni, ki ga slišimo po leti v oblakih, kadar se »Bog krega«.

Pa še nečesa se je Rozika zelo, zelo bala. Stare sove! Teta Lenka jej je nekoč povedala, da je sova velika, ima hude oči, kriv kljun in se rada skriva pod streho; a hudobnim otrokom izkoplje oči. Odsihdob ni bilo moč spraviti Rozike pod streho, še z mamó je šla nerada, dasi je vedela, da je pod streho v veliki skrinji širok predal poln sladkih hrušek in krljev, drugi pa dobrih orehov, katerih je smela vzeti, kolikor jih je šlo v drobno pest, ako so mama skrinjo odprli. A jedenkrat jo je vendar sila primorala, da je šla sama tja gori. To se je pa tako-le prigodilo: Rozika je bila pozabila, da so vže odkosili; no, pa to ni pač nič novega, vam se to skoro vsak popoldan pripeti, kaj ne? Saj ni čuda, ker vam mali želodček tako hitro melje. Tudi mati se niso čudili, ko je prišla Rozika vprašat, kedaj bo kosilo, ker je vže tako lačna. »Danes ga vže ne bo več.« nasmehnili so se ter odšli v kuhinjo, kjer je stala v omari bela skledica z mlekom, najbrž vže pripravljena za Roziko; mati so namreč dobro poznali pozabljivi Rozkin želodček. »V utico grem ž njim,« reče Rozika veselo. »Ne, ostani le tukaj, da ne razbiješ skledice,« rekó mati ter odidejo zopet v sobo. A Rozika danes ni ubogala. Hitela je iz kuhinje skozi mala vrata na vrt v zeleno uto. Pa mislite si nesrečo. Komaj je bila tam, zasliši se »tresk!« in bela skledica se je razletela na tleh v kosce, mleko se je polilo.

Joj, kaj bo? — »Ali nisem rekla, da . . .« — slišalo se je vže iz sobe, — a med tem je smuknila Rozika vže nazaj v vežo in po stopnicah navzgor po prvih, po drugih, in kmalu je bila — pod streho. »Kam naj se skrijem?« Temnih kotov je bilo pod streho dovelj, a kdo vé, če ni tam kje skrita zlobna »stara sova«, ki bi jej danes izvestno izkopala mali očesci. Najbolje se jej je še zdelo zlesti za veliko skrinjo, ker tam zadaj bilo je široko podstrešno okno, od koder se je videlo ravno pred hlev. »Tukaj-le bom, saj me mama ne bodo videli, če tudi pridejo gori«, mislila si je; a srčice jej je tako neusmiljeno kljuvalo in trkalo v prsni, da ga je slišala, zato je z obema ročicama tiščala k sebi, da bi ga vsaj mati ne slišali tja doli na dvorišče, kjer so jo vže iskali — sè šibo pod zastorom; samo majhen

konček se je videl izpod njega, pa Rozika ga je vže opazila. O kako se je tresla. — »Kje je neki Rozika«, prašali so hlapca, ki je stal ravno pred hlevom, »kar zginila je, ne vém, kam?« — »O jaz jo pa vidim, tam-le gori tiči«, smeje se poredni Jaka, pa pokaže navzgor.

Sedaj je bilo po njej. Naenkrat, vsaj tako se je Roziki zdelo, bili so mama pod streho. »Pridi ven«, veleli so strogo in hočeš — nočeš, prilezla je Rozika izza skrinje, seveda nekoliko počasneje, kakor prej tja vzad in šiba je pela — prvokrat! »Mar ti nisem rekla, da ne hodi na vrt, neubogljivi otrok, danes ne dobiš več jedi, ker si bila nepokorna!«

To je bila huda kazen za lačno nevbogljivko. Rozika si jo je dobro zapomnila in jo vé še sedaj. Drugi večer je stala v »burkljah« pri teti Lenki, ki je ravno potegnila lonec s kašo iz peči, da jo premeša in dene v skledo. »Teta, ali bom smela lonec postrgati?« prosila je Rozika. »Če ga ne boš razbila, kakor skledico včeraj,« reče teta ter jej požuga s kuhalnico, »glej, tako se godi nepokornim otrokom, kdor ne vboga, ga tepe nadloga ali pa šiba — kakor tebe.« »Oj teta, saj bom zdaj vedno vbogala, strašno je bolelo, še danes me skeli.« In spolnila je besedo. Tako je prav. Vbcgajte tudi vi mamó in ateja in teto, da ne bodete skusili grenke šibe. Rozika bi vam gotovo vsem tako svetovala.

Pa še jedenkrat jo je zadela huda kazen. Rozika je imela sestrico in bratca, a ker je bila najstarejša, hoteli so mama, da je tudi najpridnejša. To pa seveda ni bilo vselej. Nekdaj so mati pekli potvice za »božič«. Dedek so robkali turšico pri peči ter metali prazne storže tja po tleh. Rozika, Ančika in Štepanček so pa postavljali hišice in stolpiče iz njih, skušaje se, lateri postavi najvišje. Mali Štefèk je imel najmanjše, a Rozika mu ni hotela pomagati, zato jej je podrl njen »grad«, ta se je zadel ob Aničkine hišice, da so padle na kup in krik in vik je nastal med njimi, kakor bi hiša gorela.

»Kako so se vžgali mali paglavčki«, smejali so se ded; mati pa, ki so hoteli ravno valjati testo za potvice, svarili so: »Otroci, prepirati se ne, kaj bo Jezušček rekel, če bote taki!« A danes ni mnogo zdalo. — Rozika in

Ančika ste hiteli ven. Tam zunaj v veži, kamor je capljaj tudi Štefèk v sami srajčici, zadela se je Rozika ob njega, a ne ravno nalašč in zvrnil se je revček preko velikega lonca s »tremi pasci« in gotovo bi se kotaljal ž njim vred po stopnicah navzdol pred klet, da ni od tam ravnokar prišla dekla ter ga vjela. »Za božjo voljo, kaj bo iz teh hudobnih otrók?« dejali so mati, prihitveši iz sobe in — solza se jim je zablestela v očeh. Rozika pa je stala kakor okamnena tam v kotu, češ: kaj bo pa zdaj?

»Kaj pa imata, kaj?« vprašajo oče, prišedši ravno od župana. — »Ves čas se vže prepirajo, sedaj bi se pa kmalu pobili«, tožijo mama žalostni, »in Rozika je še najhujša.« — »Tako, tako! Prepiralce in pobijalce treba zapreti!« razsodijo oče, primejo Roziko ter jo odvedejo — v zapor. — Poleg kuhinje je bil majhen, temen zakotec, ki se je lahko priprl. — Tam notri so zaprli »hudobno« Roziko. — Kaj ne, kaj tacega pa bi vi ne pričakovali? — Trdo je bilo, pa kaj zdravo za Roziko; odslej se ni več prepirala z bratcem in sestrico. Se ko jo je Ančika nekdej pozneje v jezi vdarila, jej Rozika ni povrnila.

Pa bolj ko zapor, pekla je Roziko tista solza, ki jo je videla v očeh ljube mamice. O kolikokrat jih je v poznejših letih prosila odpuščanja. — Seveda so jej mati zdavno odpustili, a še sedaj se spominja onega osodepolnega dne pred Božičem, ko je morala sedeti v »zaporu« in ko je tako bridko užalila mamo. — Ona solza bila jej je povod, da si je odslej vedno prizadevala veselje napravljati jim, in prav je ravnala. Kdo vé, bi bila li Rozika kedaj tako srečna, kakor je v istini sedaj, da se ni temeljito poboljšala, ker solze materine, otroci, pekó kakor ogenj in storé otroke nesrečne. — Le glejte, da vaša mama ne bodo imeli kedaj zaradi vaše neubogljivosti in družih napak solz v očeh!

Marsikaj bi vam »Angeljček« še lahko povedal o Roziki, ker jo dobro pozná, a za danes dovolj, drugičkrat še kaj. — Bodite pridni in molite radi, da bo mogel kedaj tudi o vas kaj lepega pripovedovati. Z Bogom! Da ste mi zdravi!

R. R.

Poletje.

Zdaj pa zdaj! Res hvalijo pomlad, saj sem jo jaz tudi! Toda tako brž se ospè to cvetje, in ta dež in ta jug se vedno robkata gori v skrivnostnem ozračji. Letos sta se celo takó lasala, da so snežene cunjice letele na mater zemljo in enkrat je celó slana pokazala svojo jesensko jezo. In pa še ta nezdrava sapa, ki mi takoj kašelj napravi, ako se le vležem v to mlado travo! Nič mi ni torej za spomlad, za letošnjo že celó ne!

Poletje pa, poletje! Kako je to prijetno! Šolnce oblastno gospodari na nebu in pošilja svoje brzonoge sluge, svoje žarke, na vse kraje sveta. Res dobri in spretni in zvedavi so ti žarčki. Vsako luknjico ovohajo in v vsako špranjo pokukajo. No, pa saj so dobrohotni in radodarno delijo dobrote svojega mogočnega gospodarja, ki mu plemenito srce gori za vesoljni svet Tako se oživi človek po teh žarčkih, celó črviček v prašni zemlji se veselo zvija in telovadi. Kadar pa je le preveč in ti solnčni oprode postaneje nadležni, takrat pa prisopihajo težki oblaki in te škratlje tako pokropé z deževnico, da so takoj zopet pohlevnejši.

In zunaj, na polji, kako se vse žari in blišči! Rumene pšenice zrnati klasovi se upogibajo pred ženjčinim srpom, rdečeglava detelja zori se v solnčnih žarkih in zeljnate glave trdé se ljudem na veselje. Žolti koren leze iz zemlje, belkasta repa obeta biti debela, priljubljeni krompir kuka iz prsti, listnata pesa rase, da je veselje, debeljača se maje od rejenih storžev, pohlevni fižol poka radi premajhnega stročja . . . Pa reci kdo, da to ni prijetno, še bolj pa dobro! Pomlad je res lepa reč, poletje pa je dobra reč.

Pa mi ne zameri, da opravljam pomlad. Morda se v jeseni tudi poletju prigodi kaj tacega. Pod solncem ni nič stalnega. Vidiš me, da sem deklica in takim očita svet, da so premenljive. In slovnica še to otrokom pripoveduje, da letni časi so vsi ženskega spola razun poletja. Pa še poletje je nekaj polovičarskega, srednjega. Letni časi se res hitro spreminjajo, štirikrat na leto. In ta sprememba menda vpliva tudi na človeka ali kali? Ako na vse, ne vem; na mene bržkone.

Le pogledjte me, kako sedim na pšeničnem snopu! Vse okrog mene je živo, dozorelo. In ta vetriček, Bog ga živi! Kar sproti mi suši na čelu kapljice, ki mi jih delajo solnčni žarki. Vse okrog mene se giblje in vrti: klasovje, trava in cvetice; veterc pa piše na svojo veliko piščalko in kakor zapiska, bolj ali manj, tako se zamaje vse okrog mene bolj ali manj. Res spreten igralec, ta veter! Celó moji kodrasti lasci ubogajo ga, kolikor jih

ne drži trinoški glavnik in trak. Tudi čopasta koklja prikokotala je na njivo s svojo družinico. Tako po konci drži glavo kakor petelin in gleda ponosno na piščance, kakor bi hotela reči: »Naši so, ti-le-le, vsi, kar jih je!« Malo napuha, se vé, jej ne more oditi, kakor meni. Pa njej se še nekakšno podá, ker nima pameti; meni so pa že večkrat mama rekli, da se mi kar nič ne podá, če sem napuhena ali nečimerna.

Poleti je. Le pogledjte me! Glave in vratu mi ni treba ovijati z volnenim ali kockastim robeem, čižmici plesné doma na polici, nogavice lepo zravnané v skrinji, samo šolnički mi zakrivajo nogi, da se ne ubodem. Zimsko krilce je v materinem postavci, kočemajka se tudi neče sprijazniti z belimi rokavci, le na vratu svetinjka, ki me razodeva »Marijinega otroka«, ta se nikdar ne loči od mene, na vso moč jo imam rada. O, draga mi svetinjka, spoštljivo te poljubim! O Marija, varuj me, o Marija, vódi me po pravi poti v sveti raj — po pravi poti v sveti raj! . . .

Nekaj rož sem nabrala po travniku, da bi si venec spletla. Po imenih vem jih precej našteti, a to je križ, ker ne vem, katera je ta pa ona. Kislico poznam dobro, ker sem jo že večkrat imela v ustih. Tisto že bolje poznam, kar je precej za usta; sicer me pa sponin rad kaj goljufa! Oni dan me je brat poprašal za neko žito na njivi, kako se imenuje? In odgovorila sem mu, da je pšenica. Pozneje pa so oče povedali bratu, da je bil ječmen, ne pšenica. Kako me je bilo sram! Poprej sem se bahala s svojo učenostjo, takrat pa nisen poznala niti pšenice, od katere sem pojela že toliko dobrega kruhka. Gosposki otroci smo res okorni: toliko se učimo, pa tako malo vemo.

Kako sem klepetava, kaj ne da! Sam napuh in lahkomišljenost gledata iz mene. Hočem se pa tako malo poboljšati. Napuh kaznujem s tem, da niso moje vse misli, ki sem jih napisala; nekaj sem tako slišala govoriti od starejših prijateljic, nekaj v šoli, nekaj doma. Lahkomišljenost pa kaznujem s tem, da bodem odslej molčala. Pa drugič zopet, kadar bodem modrejša.

P. Bohinjec.

Uganke in šaljiva vprašanja.

1. Kaj se kar nič ne zmoči, če v vodo pade?
2. Kdaj začnejo mlade race plavati?
3. Kdaj je mogoče vodo v rešetu nositi?
4. V kateri šoli je treba po 6 nog za učenje?
5. Kateri čas tudi lenuh prav porabi?

6. V kateri hiši ni še noben človek stanoval?
7. Zakaj delajo mostove čez reke?
8. Kaj je treba storiti, da kdo nobene bolhe ne dobi?
9. Kako se iz treh črt (|||) naredi pet?
10. Neki kmet je stavil, da ne bo 40 dni nič jedel in 40 noči nič spal. Kako je dobil stavo?

1. Deževna kaplja. — 2. Kadar pridejo v vodo. — 3. Kadar zmrzne. — 4. V jahalnici. — 5. Noč. — 6. V polzevi. — 7. Zato, da voda pod njimi dalje teče, sicer bi bili jezovi dobri. — 8. Kadar katero zagleda, naj brz prst oslini in zraven nje pritisne, pa je prav gotovo ne bo dobil. — 9. Tako-le: **PET** — 10. Po dnevi je spal, po noči pa jedel.

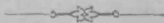
Kratkočasnice.

1. V gostilni vpraša gost natakarja: »Ali ste pa prepričani, da je ta pečenka, ki ste mi jo prinesli, res divja gos?« — »O gotovo res, gospod, bolj divje še nisem videl. Pol ure, če ne še dlje, so jo preganjali po dvorišči, predno so jo mogli ujeti!«

2. Dobro znamenje. »Kako je pa kaj tvojemu bolnemu bratcu? Boli kmalu zdrav?« — Sestrica: »O da, danes je bil že tepen.«

3. Tinče se je zelo prestrašil, ko je začel pes za njim lajati. Oče pa ga posvaré: »Tinče, ne smeš biti tako boječ. Ne veš li, da psi, kateri lajajo, ne popadejo?« — Tinček (jokaje se): »To že vem, ali tega ne vém, če tudi pes to vé!«

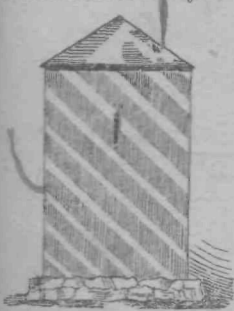
4. Pepčeka je pa še nekaj družega skrbelo, ko so ga tolažili, da naj se kar nič ne boji tacega psa, ki laja: »Kaj pa, ko bi pes nehal lajati in bi me tačas popadel?«

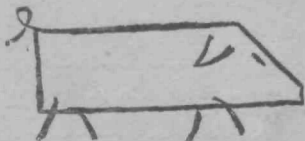
Spretni risar.

Naloga: 1. Kako se dá poleg stražnice (št. 1) samo z dvema črtama naslikati vojak, ki zvesto straži in pes, ki ravno memo'gré?

2. Kako se dá spremeniti podobica (št. 2), ki kaže lačnega in žalostnega pujska, da nam pokaže sitega in zadovoljnega?

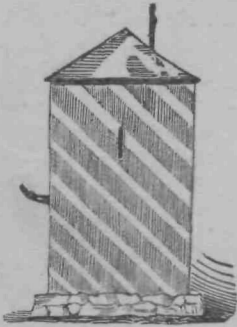

1.

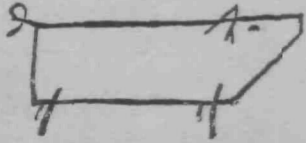

2.

Rešitev ni težka spretnemu risarju: Nalogo 1. reši, ako na vrhu stražnice (št. 3) potegne navpično ravno črtico, ki oznanja vojaka stražnika; za memogredočega psa pa zadostuje zakrivljena črtica ob strani, ker je le še rep viden. — Naloga 2. je pa tako jasno rešena (št. 4), da ne potrebnje posebne razlage z besedo, kar je tem hvalnejše, ker čutila prav izraziti je slikarju najtežje delo.

3.

4.

KAZALO.

	Stran.
Iz zapisnika angeljčka varuha	3
Češčena si Marija	17
Vrabček reši ubogo družino iz hude zadrege	18
Angelj rešitelj	20
Lepi izgledi prvega sv. obhajila	21
Šola rajske nedolžnosti: 9. Najlepša čednost	28
Sestrici v nebesih	34
Križi in težave otročjih let: VI. Od prevelike učenosti rada glava boli	35
Iz otročjih let	39
Poletje	44
Uganke in šaljiva vprašanja	46
Kratkočasnice	47
Spretni risar	47

Podobici na str. 9. in 45. ste povzeti po večjih podobah Benzingerjeve zaloge.

